

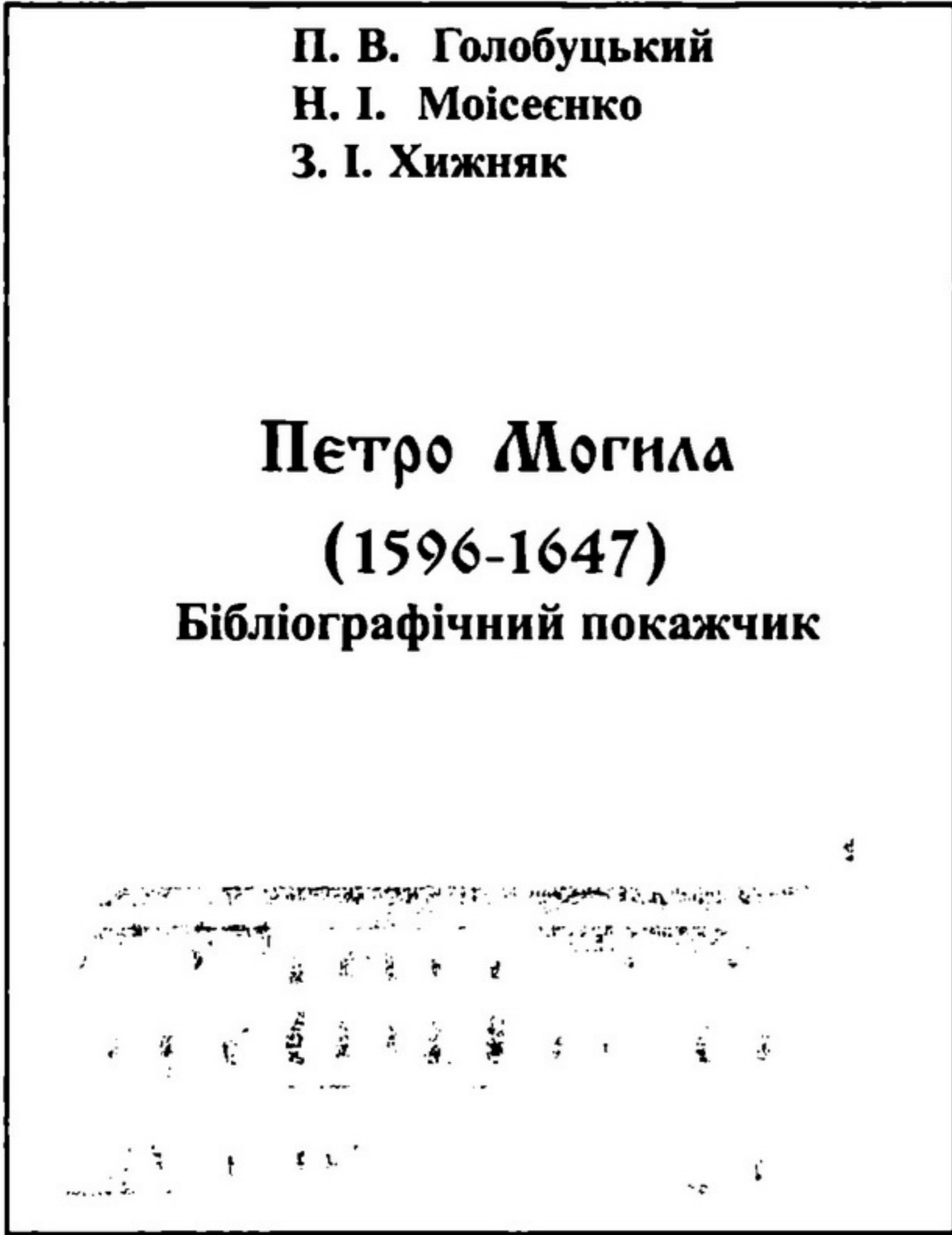
РЕЦЕНЗІЇ

Петро Могила у бібліографії

Рецензія на книгу: Голобуцький П. В., Моїсеєнко Н. І., Хижняк З. І. Петро Могила (1596–1647): Бібліографічний покажчик / НАН України. Нау. б-ка України імені В. І. Вернадського. Нау. ун-т «Кієво-Могилянська академія». — К., 2003. — [12], 248 с.

П. В. Голобуцький
Н. І. Моїсеєнко
З. І. Хижняк

Петро Могила
(1596-1647)
Бібліографічний покажчик

На історичному небосхилі України першої половини XVII століття виділяється своєю монументальністю та багатогранністю постать київського православного митрополита Петра Могили, видатного діяча культури, ім'ям якого названо цілий період в українській історії («могилянська доба»). Йому присвячено бібліографічний покажчик П. В. Голобуцького, Н. І. Моїсеєнко, З. І. Хижняк «Петро Могила».

Книга відображає видання за період зі XVII ст. до 2001 р., а саме: друки творів самого П. Могили, праці, у яких він є редактором чи автором передмови, а також літературу про нього, яка всебічно висвітлює різні аспекти його життя та діяльності. До покажчика включено монографії, матеріали наукових конференцій, статті з журналів, збірників, енциклопедій, довідників, газет українською, російською, румунською, молдавською, польською, англійською, французькою, німецькою, грецькою, латинською, старослов'янською мовами.

Матеріали у покажчику систематизовано за сімома розділами, відповідно до основних напрямів діяльності П. Могили. У межах кожного розділу видання розміщені за абеткою прізвищ чи назв. Література латинською абеткою розташована в кінці відповідного розділу.

У передмові автори звертають увагу на неоднозначність оцінок постаті Петра Могили вітчизняними

та зарубіжними істориками різних поколінь, наводять короткі, але змістовні біографічні відомості видатного діяча.

До першого розділу «Матеріали до біографії П. Могили та загальні оцінки його діяльності» включено загальні праці, згадки про П. Могила у збірниках, монографіях, джерелах. В окремий підрозділ зібрано «Іконографію Петра Могили», який містить цікаві дослідження в галузі українського живопису XVII ст., що дають можливість порівняти портрети П. Могили, виконані різними художниками того часу, а також ознайомитися з ілюстраціями його друкованих творів.

Література про найзначніший внесок П. Могили у відбудову київських храмів, об'єднання церков представлена у другому розділі. Митрополит відстоював заходи з реставрації Софіївського собору, відновлення інших храмів, як от церкви Святого Василя (або Трьохсвятительської), храму Спаса-на-Берестові (в якому зберігся і його фресковий портрет 1643 р.) та ін. Разом з Адамом Киселем написав проект об'єднання церков.

Участь П. Могили у розвитку книгодрукування (зміцнив і розширив діяльність Лаврської друкарні), у відновленні та реставрації церковно-історичних пам'яток Києва висвітлено в літературі третього розділу. Як культурно-освітній діяч П. Могила представлений в літературі третього розділу. У 1631 р. він заснував у Києво-Печерській лаврі школу, яку наступного року об'єднав з братською школою на Подолі, що започаткувало славетну Києво-Могилянську академію – перший вищий навчальний заклад і визначний культурно-освітній центр України у XVII–XVIII ст.

У четвертому розділі «Твори Петра Могили» видання розташовано за алфавітом назв, а в межах однієї назви – за хронологією дат публікацій. Передмови та твори за його редакцією згруповано в окремому розділі, відомості про передмови подано у полі приміток. Петро Могила відомий виданнями багатьох церковних праць. Найбільш znana серед них – «Православне ісповідання віри», яка витримала десятки перевидань багатьма мовами світу, в тому числі давньоукраїнською, а нині в Парижі – сучасною українською мовою. Останньою значною працею, у створенні якої брав безпосередню участь П. Могила, був «Требник» («Евхологійон, або молитвослов»), випущений у світ за два тижні до смерті митрополита.

Література про праці П. Могили представлена у п'ятому розділі.

Панегірики та інші присвяти П. Могилі, як твори, що дають певну характеристику митрополиту та часу, в який він жив і працював, виокремлено в шостий розділ.

В останній розділ включено літературу стосовно молдавського коріння П. Могили і сфери його діяльності, що сприяла культурно-освітнім зв'язкам України з Молдавією та Румунією у XVII ст.

Заслуговує на схвалення ретельність укладачів, намагання максимально віднайти праці П. Могили та літературу про нього. Бібліографічний опис здійснено згідно з чинними в Україні стандартами. Стародруки описано за титульним аркушем, зі спрощенням кириличної графіки. Грецькі слова в назвах транслітеровано кириличним та латинським шрифтами. У разі необхідності подано уніфіковані назви. Справжні прізвища авторів, чиї псевдоніми вдалося розкрити, подано в квадратних дужках, а псевдонім наводиться за навкісною рисою після заголовка або назви публікації.

У покажчику застосовується система посилань, яка дає можливість уникнути дублювання робіт у різних розділах.

При складанні бібліографії були опрацьовані каталоги і фонди Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського (НБУВ), Наукової бібліотеки Львівського національного університету ім. І. Франка, Бібліотеки Народової та ін. Позитивним є те, що бібліографічний опис відображених документів, які є у фондах НБУВ, супроводжується шифром зберігання.

Для зручності користування покажчиком подається допоміжний апарат, який складається з іменного покажчика, списку умовних скорочень та списку основних використаних бібліографічних видань. В іменному покажчику відображено всіх осіб, які згадуються у книзі (автори, перекладачі, редактори та ін.). Від розкритих псевдонімів і криптонімів зроблено посилання на справжні прізвища авторів.

Відзначимо також вдале оформлення покажчика: розділи оформлено художніми заставками, включено портрети, зображення обкладинок деяких творів, герб та автограф П. Могили тощо.

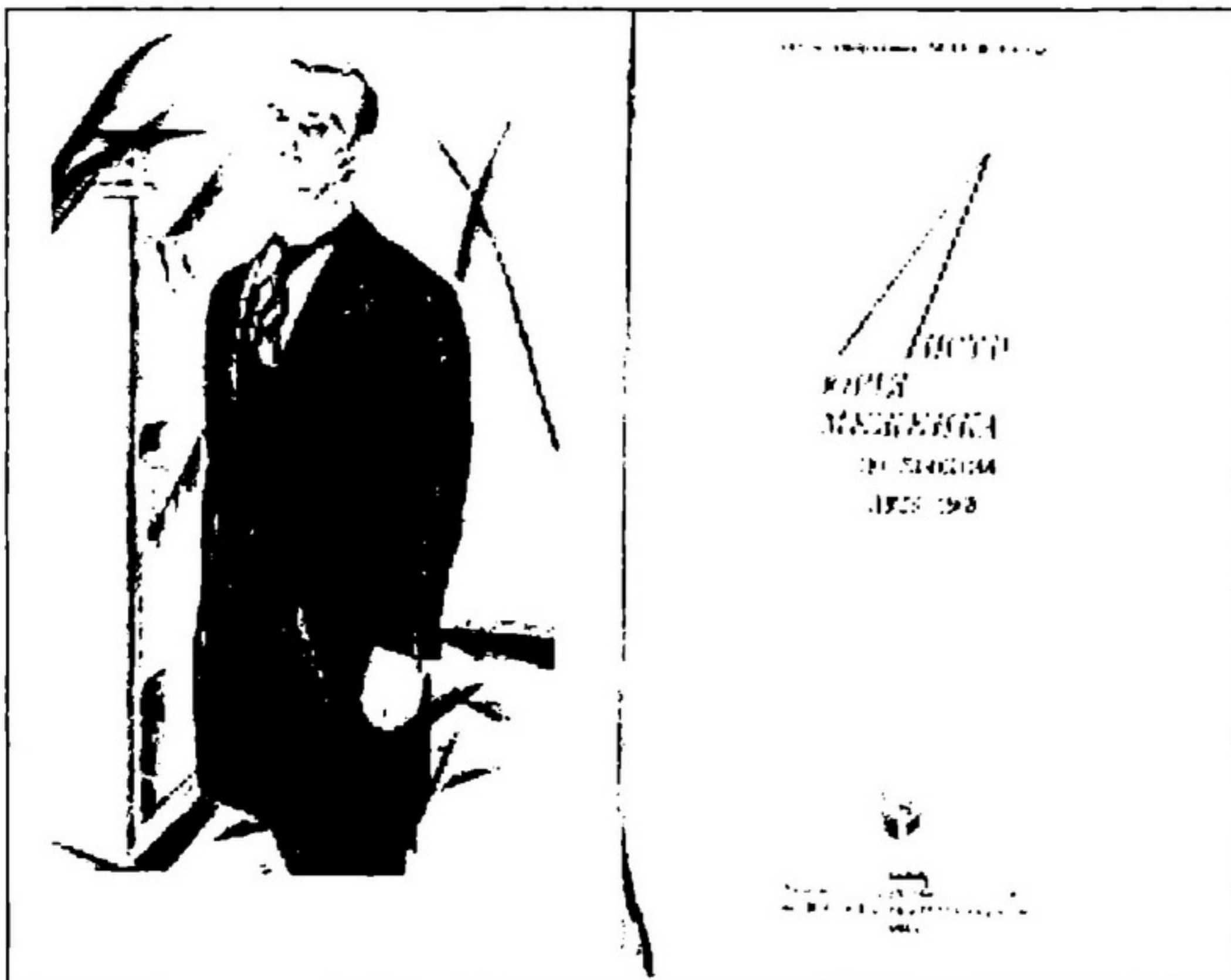
Видання підготовлено на високому науковому та художньому рівні. Праця є вагомим внеском у дослідження творчості видатного діяча. Безсумнівно, що цей бібліографічний покажчик буде дуже корисним історикам, філософам, релігієзнавцям та всім, хто цікавиться життям та діяльністю П. Могили.

Марія ЧИЖ,

*зав. сектору довідково-бібліографічного
обслуговування ДБО НБУВ*

Епістолярна спадщина Ю. Меженка

Рецензія на книгу: Листи Юрія Меженка до львів'ян (1923–1969) / Упорядкування, передмова, примітки канд. філол. наук М. А. Вальо. — Львів, 2002. — 324 с.; іл.

На видання Львівської наукової бібліотеки імені В. Стефаника завжди очікуєш з нетерпінням. Адже їх вирізняє цікава і різнопланова тематика, увага до нашої історичної спадщини, до головних проблем бібліотекознавства та бібліографознавства. У них відсутня така популярна нині псевдонауковість, перевантаженість на-

укоподібною риторикою. Одне з останніх видань – «Листи Юрія Меженка до львів'ян (1923–1969)» (Львів, 2002). Його упорядник – канд. філол. наук, науковий співробітник ЛНБ ім. В. Стефаника М. А. Вальо [1] провела велику і надзвичайно цінну дослідницьку роботу, збирала і підготувала до друку листи Юрія Олексійовича Меженка. Ім'я цього визначного бібліографа, книгознавця, колишнього директора Бібліотеки Академії наук України (нині Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського) добре відоме в бібліотечних та літературних колах. В останні роки з'явилися присвячені йому книги [2–5]. Проте епістолярна спадщина Меженка окремим виданням виходить вперше. Укладачеві вдалося залучити не лише листи з львівських, у т. ч. родинних архівів, але й з Празького літературного архіву. Їх публікації передують ґрунтовна передмова.

У листах Юрія Меженка відбивається масштабність його постаті, широкі і водночас цілеспрямовані коло його зацікавлень. Серед його кореспондентів постаті не просто відомі – визначні: В. Дорошенко, М. Возняк, А. Крушельницький, В. Щурат, І. Крип'якевич, І. Кревецький, М. Деркач, молодий ще тоді Я. Дашкевич та